

U.G. 6th Semester Examination - 2024

SANSKRIT

[HONOURS]

Discipline Specific Elective (DSE)

Course Code : SANH-DSE-T-03

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any **ten** questions of the following in Sanskrit Language with Devanāgarī Script:

2×10=20

निम्नलिखितानां दशप्रश्नस्य उत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदीयताम् :

- i) अभिनयः कतिविधः? नामानि उल्लिख्यन्ताम्।
- ii) किमस्ति सन्धेः सामान्यलक्षणम्?
- iii) किमस्ति आधिकारिकम् इतिवृत्तम्?
- iv) कीदृशं भवति विकृष्टं प्रेक्षागृहम्?
- v) किमस्ति नाट्यलक्षणम्? कथं दृश्यकाव्यं रूपकमित्युच्यते?
- vi) नाट्यविषये सूच्यवस्तु किमस्ति?

[Turn Over]

भूगुप्त

vii) का अस्ति दशरूपकग्रन्थस्य प्रसिद्धा टीका? को वा अस्य रचयिता?

xviii) कस्तावत् प्रतिनायकः?

xix) रूपकेषु विदूषकः कीदृशः भवति?

x) आकाशभाषितस्य दशरूपकानुसारं लक्षणं किम्?

xi) का तावत् मुग्धा नायिका?

xii) कस्तावत् अनुकूलनायकः?

xiii) प्रवेशकस्य धनञ्जयभणितं लक्षणं दीयताम्।

xiv) दशरूपकसम्मताः विभावाः कतिप्रकारकाः? निर्दिश्यताम्।

xv) का नाम लोकनाट्यकला? कथं वाऽस्याः एतादृशं नामकरणम्?

2. Answer any **four** of the following questions:

5×4=20

अधोद्धृतेषु प्रश्नेषु यथेच्छं **चत्वारः** समाधेयाः :

i) Explain with context (any **one**):

a) वृत्तवर्तिष्यमाणानां कथांशानां निदर्शकः।
संक्षेपार्थस्तु विष्कम्भः मध्यपात्रप्रयोजितः।।

b) मुखं बीजसमुत्पत्तिर्नार्थरससम्भवा।
अङ्गानि द्वादशेतस्य बीजारम्भसमन्वयात्।

ii) Write a short note on चूलिका **OR** गर्भसन्धिः after दशरूपकम्।

iii) Write a short note on धीरोदात्तः नायकः **OR** स्वीया नायिका after दशरूपकम्।

iv) Write a brief description of स्थायिभावाः after दशरूपकम्।

v) Write a short note on Temple Theatre (मन्दिरनाट्यकला) OR Square Theatre (चतुरस्रं प्रेक्षागृहम्)

vi) Write a brief note on Open Theatre (मुक्तनाट्यकला) OR Theatrical art form as found in रामायणम्।

3. Answer any **two** of the following questions. One must be written in Sanskrit with Devanāgarī Script: $10 \times 2 = 20$

अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयां समाधीयताम्। तत्र एकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विधेयम्। :

i) नाट्यस्य कार्यावस्था कतिविधा? अस्याः भेदाः लक्षणोदाहरणपुरःसरं विव्रियन्ताम्। $1+9$

ii) का नाम अर्थप्रकृतयः? दशरूपकानुसारं पञ्च अर्थप्रकृतयः लक्षणोदाहरणपुरःसरं व्याख्यायन्ताम्। $1+9$

iii) विभावैरनुभावैश्च साच्चिकैर्व्यभिचारिभिः।
आनीयमानः स्वाद्यत्वं स्थायी भावो रसः स्मृतः॥
दशरूपकमनुसृत्य विभावानुभावव्यभिचारिभावानां स्वरूपमालोच्य स्थायिभावतो रसनिष्पत्तिप्रक्रिया व्याख्यायताम्। 10

iv) नाट्यशास्त्रदिशा रङ्गालयनिर्माणमाश्रित्य कश्चनः प्रबन्धः विरच्यताम्। 10